

Den Gud människan tillber utan att känna

Vad ni alltså tillber utan att känna, det predikar jag för er. (Apg. 17:23)

Inledning.

Efter att Paulus och Silas suttit fängelset i Filippi¹ reser de vidare och Paulus hamnar så småningom i Athen. Där möter Paulus en religiös miljö som måste ha varit mycket påfrestande för en jude, och inte minst en kristen jude: *han såg hur fylld staden var med avgudabilder* (Apg. 17:16). Som den missionär han ändå var, börjar han *predika evangeliet om Jesus och uppståndelsen* (Apg. 17:18) för människorna där, vilket väcker en del uppmärksamhet: *vad kan den där pratmakaren vilja säga?* (Apg. 17:18). Paulus blir då förd till ett ställe som kallas Areopagen, en kulle nordväst om Akropolis där Athens gamla högsta domstol tidigare hade brukat sammanträda. Här får Paulus chansen att förklara sin förkunnelse inför de ledande männen i staden.

Bibeltext.

Paulus ställde sig nu mitt på Areopagen och sade: "Athenare, jag ser av allting att ni är mycket religiösa. När jag har gått omkring och sett era gudabilder, har jag nämligen också funnit ett altare med inskriften: Åt en okänd gud. Vad ni alltså tillber utan att känna, det predikar jag för er. Gud är den som har skapat världen och allt som är i den. Han som är Herre över himmel och jord bor inte i tempel som är gjorda av människohand. Inte heller låter han betjäna sig av människohänder som om han behövde något, han som åt alla ger liv och anda och allt. Och han har av en enda människa skapat alla människor och folk, för att de skall bo över hela jorden. Han har fastställt bestämda tider och utstakat de gränser inom vilka de skall bo, för att de skall söka Gud, om de möjligen skulle kunna treva sig fram till honom och finna honom, fastän han inte är långt borta från någon enda av oss. Ty i honom är det vi lever, rör oss och är till, så som även några av era egna skalder har sagt: Vi är av hans släkt. Är vi nu av Guds släkt bör vi inte tänka oss att gudomen liknar något av guld, silver eller sten, en bild som kommit till av mänsklig konst och fantasi. Gud har länge haft överseende med okunnighetens tider, men nu befaller han människorna att de alla och överallt skall omvända sig. Ty han har fastställt en dag då han skall döma världen med rättfärdighet genom den man som han har bestämt till det, sedan han erbjudit tron åt alla genom att uppväcka honom från de döda." När de hörde Paulus tala om uppståndelsen från de döda, började några håna honom, men andra sade: "Vi vill höra dig tala om detta en annan gång." Därmed lämnade Paulus dem. Men några män slöt sig till honom och kom till tro, bland dem Dionysius, som var medlem av Areopagen, och en kvinna som hette Damaris och några till. (Apg. 17:22-34)

---

¹ Se predikan *Ett enkelt evangelium*.

Predikan.

1. Den Gud ni tillber utan att känna, det predikar jag för er
  - a. Den religiösa världen i Athen var översvämmad av gudar och gudinnor, liksom resten av medelhavsområdet. Detta religiösa myller där det fanns tempel och altaren i varje gathörn, upprörde aposteln (Apg. 17:16). Men Paulus hittade också ett altare med den mycket speciella inskriften: *Åt en okänd Gud (Agnostos theos)*. Begreppet "okända gudar" förekommer i den grekiska religionen endast i plural. Man åkallade dem i kulturen för att undvika att någon gud blev förbigången.
    - i. Å ena sidan pekar detta på en fruktansvärd gärningslära där det gällde att inte råka trampa någon gud på tårna genom att inte tillbe dem lika mycket allihop – man kan fundera på om vi ibland gör det misstaget när vi tror att vi måste tillbe Fadern, Sonen och Anden lika mycket för att ingen av dem skall bli stött i kanten (se t ex alla sånger som har en vers för varje del i treenigheten!)
    - ii. Å andra sidan pekar detta på ett faktum som man kan se människans andliga sökande: *hon vet instinktivt att det finns något mer*. I nästan alla gamla kulturer kan man också spåra resterna av tron på den högste Guden, Skaparen, som människan förlorat kontakten med men som man längtar efter att hitta tillbaka till, och så försöker man tillbe honom fastän man inte känner honom. I vissa kulturer har man till och med förstått att man en dag skall hitta tillbaka till denne Guden. Ett dråpligt exempel: *Jag måste berätta, vad en annan missionär, som verkade bland västdanierna, en annan stam på nya Guinea, fick vara med om. Han hade just upptäckt att två nyckelord i danispråket kunde sammanfogas. Orden var ki (liv) och wone (ord). Utanför hans kontor hade en stor skara danimän samlats. Det såg mycket vilda ut, där de satt utstyrda med vildsvinsbetar och snäckskal och med stora sotade hårnät. Missionären kände sig lite osäker, när han gick för att pröva sin nya fras på dem, men han gjorde det, gjorde tecken med händerna för att de skulle vara stilla, och så sa han på stapplande dani: ”-Vi har kommit med ki wone (livets ord) till er!”. Inte visste han, att denna enda sats skulle komma att bli anledningen till revolutionerande förändringar bland detta papuanska stamfolk. Hur det egentligen började är svårt att säga, för barnen och ungdomarna brydde sig inte så mycket om vad främligen från landet bortom de fjärran bergen sagt. Men några av de äldre männen fastnade för orden. Dessa gamla gråhårsmän betraktade den vite mannen med stora ögon, precis som om de just vaknat ur en sekellång sömn. Något inom dem som legat där förborgat sen oräkneliga släktled tillbaka i tiden hade väckts till liv. ”-Han har vitt skinn, precis som ormen, när den krupit ur sitt gamla skinn, sa en av de gamle. Och han talar om ki wone, sa en annan. Det har skett precis som våra förfäder sagt det skulle ske: När odödligheten återvänder till människorna, då skall de som först lärt sig dess hemlighet komma över bergen och avslöja hemligheten. De skall vara vita i skinnet ... Lyssna nog på*

dem när de kommer, i annat fall kommer ... odödligheten att gå förbi er.” Missionären hade mycket att stå i och var strängt upptagen. Han förstod inte genast vilken väckelse som pågick runt omkring honom. Men han började fundera på vad som kunde vara på gång, när han den följande natten hörde, hur hela dalen var full med sång. Vad kunde det vara för fest man satt igång med? När det blev morgon samlades de infödda i tusental utanför hans hus och frågade, hur de skulle ta emot livets ord.²

- b. Ett av de mest tragiska uttrycken för det religiösa livet i Athen var just att man hela tiden tillbad avbilder av det gudomliga: statyer, altaren, avgudabilder, heliga stenar, amuletter, etc. För en man med judisk bakgrund var detta skändligt eftersom tillbedjan av bilder var förbjudet i de tio budorden: *Du skall inte göra dig någon bildstod eller någon avbild av det som är uppe i himlen eller nere på jorden eller av det som är i vattnet under jorden. Du skall inte tillbe dem eller tjäna dem* (2 Mos. 20:4-5) och därför går Paulus också emot detta med orden: *Är vi nu av Guds släkt bör vi inte tänka oss att gudomen liknar något av guld, silver eller sten, en bild som kommit till av mänsklig konst och fantasi* (Apg. 17:29).
- c. Men det är inte bara så att avgudadyrkan och tillbedjan av bilder skall undvikas för att det är fel, för det är också så att allt det religiösa krims-krams som följer med skymmer härligheten från den ende sanne Guden. Evangeliet skall vara enkelt att förstå och tro, men när vi börjar föra in religiöst krims-krams som bilder – t.ex. ikoner – av det gudomliga, relikier som skall hållas i ära, helgon som skall vördas, påvar och biskopar som skall följas, speciella böner som skall bedjas, etc, så blir det svårt som Gud har tänkt skall vara enkelt och naturligt. Och då kan vi hamna i den sitsen till slut som grekerna i Athen: de tillbad en Gud som dom inte kände. I boken *År av hat* skriver Raul Ries om sin farmor eller mormor att hon sa följande när hon hade gjort sig av med alla sina helgonbilder hon haft i huset: ”-Jag har bett till Gud i hela mitt liv, men jag har inte vetat vem han var förrän nu”.
- d. Denna problematik kan utvidgas till att gälla frikyrkan av idag. Hur har vi det? Mitt i vår religiösa verksamhet, känner vi verkligen den Gud vill tillber? Grekerna i Athen var sin tids religiösa experter utan tvekan, och ändå hade dom inte begripit vem Gud verkligen var. Och vi som är så framstående: vi har overheadapparater, mötesledare, lovsångsteam, vi tänder ljus, vi har kyrkkaffe, läser kristna dagstidningar, röstar (kanske) på kristdemokraterna...-men *känner* vi den Gud som vi säger att vi tillber? Har vi förstått vem han är? Jesus påpekade en gång följande: *Detta är evigt liv att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus* (Joh. 17:3). Vill vi lära känna Gud? Man brukar skämtsamt säga att alla människor vill komma till himlen, men ingen vill att Gud skall vara där när man kommer dit. Poängen med detta är att himlen egentligen inte handlar om en plats där allt bara är bra utan det är framför allt en plats där du och jag kommer att få utforska Guds väsen i all evighet. Och är vi inte intresserad av att lära känna honom nu kommer vi aldrig att stå ut i himlen.

---

² Ur *Freds barnet*, Don Richardson, s. 183-184, Interskrift, 1987.

- e. Även fast Paulus blev upprörd över allt elände han såg omkring sig så försöker han nu på ett föredömligt sätt att ta språnget från den okände Guds altare för att försöka förklara vem Gud verkligen är.

2. Evangeliet börjar med Guds väsen.

- a. Gud är Skaparen, han är Herre över himmel och jord, och bor inte i tempel gjorda av människohand (Apg. 17:24). Den bibliska bilden av Skaparen kan sammanfattas i ett antal utsagor som följer:
  - i. Skaparen är personlig – han är inte en viljelös kraft eller energi utan en person med karaktär, vilja och tankar.
  - ii. Skaparen är transcendent – han existerar utanför universum eftersom han är upphovet till det. Han är inte bunden av tiden som vi utan lever i evigheten, ett ständigt nu.
  - iii. Skaparen är immanent – han genomsyrar hela sin skapelse utan att vara en del av den. Han är allestädes närvarande.
  - iv. Skaparen är allsmäktig – han är upphovet och ägaren till hela skapelsen, och det är genom hans hand som allt upprätthålls. Han är den ende som skall äras och upphöjas.
  - v. Skaparen är också god – allt han har skapat är gott, och han vill göra gott mot oss människor, något som faktiskt sker hela tiden utan att vi tänker på det: *Han låter sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga* (Matt. 5:45).
- b. *Han låter sig inte betjänas som om han behövde något* (Apg. 17:25) – inget vi kan göra förändrar något för Gud eller hos Gud. Ibland luras vi att tro att vi genom våra insatser kan hjälpa Gud eller att Gud skulle var beroende av våra ansträngningar i bön, lovsång eller tjänst på något sätt – något som är populärt att säga är att "Gud har gjort sig beroende av oss människor och att han behöver oss". Jag ryggar alltid tillbaka när jag hör det, därför att det ju är precis tvärtom: *Utan mig kan ni ingenting göra*, sade Jesus till lärjungarna (Joh. 15:5). Det är du och jag som behöver Gud. Han behöver inte oss, det säger Bibeln ingenstans. Sedan *vill* Gud ha gemenskap med oss och han *vill* ta oss i sin tjänst, men det är inte utifrån att han behöver oss utan utifrån att han älskar oss och för att det är bra för oss.
- c. Han har skapat alla människor med syftet att de skulle hitta honom (Apg. 17:27):
  - i. Gud ville skapa människor i allmänhet till sin avbild som skulle ta hand om resten om skapelsen (1 Mos. 1:26-28)
  - ii. Gud har skapat dig och mig i synnerhet och han har en plan för alla våra dagar (Ps. 139:1-24)
  - iii. Gud vill att människor i allmänhet skall söka honom för att finna honom och leva i gemenskap med honom (Apg. 17:22-31)
  - iv. Gud vill att du och jag ska leva i gemenskap med honom, växa i kunskap om honom och tjäna honom (Jer. 1:4-10)
- d. Han omsluter allt, finns överallt, genomsyrar allt och är alltid oss nära: *han är inte långt borta från någon enda av oss* (Apg. 17:27) även om vi inte märker det därför att vi aldrig stannar upp. Exempel: Gud knackade alkoholisten Hasse på ryggen under flera år. När han slutligen vände sig mot Gud blev livet förvandlat – nu har han varit nykter i 9 år.

3. Den enkla evangeliet

- a. Gud har länge haft överseende med okunnigheten
  - i. Ibland när vi människor funderar över skillnaderna mellan Gamla Testamentet (det gamla förbundet) och Nya Testamentet (det nya förbundet) så brukar den åsikten ofta föras fram att Gud förändrats från elak och lagisk till snäll och tolerant. Nya Testamentets Gud ställer alltså inga krav på människor medan Gamla Testamentets Gud gjorde det.
  - ii. Nu säger dock Bibeln att Gud till sitt väsen är oföränderlig (Hebr. 13:8, Jak. 1:17), men det är sant att Gud handlar olika med människor i de olika förbunden. Men faktum är att Paulus i sin predikan påstår att Gud hade större överseende med människornas synder under det gamla förbundets tid och att det nu under nya förbundet är tuffare tag. Han säger vid ett annat tillfälle att *[Gud] har under gångna släktled tillåtit alla hednafolk att gå sina egna vägar men att ni [nu] skall omvända er från dessa avgudar till den levande Guden* (Apg. 14:16).
- b. Nu befaller han alla människor överallt att de skall omvända sig
  - i. Omvändelse är ett svårt begrepp för dagens människa att förstå, därför att vi nästan helt och hållet har raderat ut begreppen rätt och fel, skuld och skam, ånger och förlåtelse, bot och bättring från vårt tänkande. Det finns skuldkänslor och skam som är ett resultat av andras synder mot oss, men Bibeln lär också att Gud har gett oss ett samvete som signalerar för oss när vi handlar fel. Detta är dock mer eller mindre bortglömt nu för tiden där varje människa själv sätter den moraliska agendan.
  - ii. Ändå är det så: för att bli frälst måste människan omvända sig
    1. Ångra sina onda gärningar
    2. Vända sig bort från dem
    3. Vända sig mot Gud för att få förlåtelse
  - iii. Det är viktigt att det finns en verklig ånger och överbevisning om synd när en människa omvänder sig. Som någon har sagt: "att sluta göra det jag älskar (synda) och istället göra det jag hatar (leva som Gud vill), det är inte kristendom". När Gud verkar i en människas liv för att föra henne till omvändelse kommer hon gradvis att börja avsky sitt gamla sätt att leva, till förmån för det nya.
  - iv. Ibland tappar vi bort detta, men det först Jesus sade när han började sin verksamhet i Galileen var just: *Omvänd er och tro evangelium!* (Mark. 1:15).
  - v. Tyvärr lever vi i en situation där en stor mängd människor inom kyrkornas väggar inte har omvänt sig, och det beror i sin tur på att den Helige Ande inte är verksam bland de troende som Han borde vara. För även om vi många gånger, ibland felaktigt, förknippar Anden med starka andliga upplevelser så är det faktiskt så att Andens primära uppgift är att *överbevisa* den oomvända människan om *synd, dom och rättfärdighet* (Joh. 16:8).
- c. Det kommer en dag då Gud skall döma världen med rättfärdighet genom Jesus
  - i. Gud är den rättfärdige domaren, och han har att döma oss människor för våra gärningar och våra liv

- ii. Gud har utsett sin Son till att vara det primära redskapet i domen: *Inte heller dömer Fadern någon, utan hela domen har han överlämnat åt Sonen* (Joh. 15:22). Och Paulus skriver till församlingen i Filippi: *Gud upphöjt honom [Jesus] över allting och gett honom namnet över alla namn, för att i Jesu namn alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna, Gud, Fadern, till ära, att Jesus Kristus är Herren* (Fil. 2:9-11).
  - iii. Bibeln utlovar också en friande dom åt var och en som har satt sin tro till Jesus Kristus: *Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus* (Rom. 8:1).
- d. Det enkla evangeliet: Gud har erbjudit tron åt alla människor genom att uppväcka Jesus från de döda
- i. Tron är ett erbjudande – den bygger inte på vår förmåga, utan på Guds erbjudande. Han har allt klart, allt som saknas är vår vilja att ta emot: *Åt alla dem som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn* (Joh. 1:12). Och det är INTE som alla dessa kommersiella erbjudanden som vi dagligen sköljs över med, där det ändå i slutändan blir vi som får betala; *Gud har redan köpt oss, och priset är betalt med hans Sons blod* (Apg. 20:28, 1 Kor. 6:20).
  - ii. Den springande punkten är om vi bekänner oss till Jesu uppståndelse: *Om du därför med din mun bekänner att Jesus är Herren* och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli frälst. Ty med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst. Skriften säger: Ingen som tror på honom skall stå där med skam. Det är ingen skillnad mellan jude och grek. Alla har en och samme Herre, och han ger sina rikedomar åt alla som åkallar honom. Ty var och en som åkallar Herrens namn skall bli frälst.* (Rom. 10:9-13) Uppståndelsen var dock en hård nöt för grekerna att tro på, eftersom den inte passade in i deras världsbild: kroppen var ju något ont som man skulle göra sig av med snarast möjligt, och att Gud skulle blivit människa i Jesus Kristus och att denne Jesus dessutom hade uppstått från de döda var en absurt för dem: *När de hörde Paulus tala om uppståndelsen, började några håna honom* (Apg. 17:32). Det är verkligen sanning att evangeliet är en dårskap för den som inte vill tro: *Vi predikar Kristus som korsfäst, för judarna en stöttesten och för hedningarna en dårskap* (1 Kor. 1:23). Tycker du att kristendomen är konstig och fylld av motsägelser och kanske saker som är absurt för dig? Det är meningen! Så har Gud gjort det för att inte du och jag skall kunna berömma oss för att vi själva genom våra egna ansträngningar lyckades ta oss fram till honom: *Jo, eftersom världen i sin visdom inte lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap som vi predikar frälsa dem som tror* (1 Kor. 1:21). Vad är din stöttesten som gör att du inte kan tro? Detta är också en varning för oss som redan tror: ibland försöker vi göra evangeliet mer rumsrent för att folk inte skall stöta sig på det som kanske skäms lite för, men det enda vi då lyckas med är att ta bort den frälsande kraften. Aposteln var inte intresserad av detta. Därför skriver han: *Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror* (Rom. 1:16).

Avslutning.

Den här tältkampanjen har gått under rubriken: "Ett enkelt evangelium". Det är min förhoppning och min bön att du som lyssnat här idag ska ha förstått vem Jesus är, vad Han har gjort för dig, och att Gud vill frälsa sig genom att du sätter din tro till Jesus Kristus. Krångla inte till det! *Tro på Herrens Jesus så blir du frälst* (Apg. 16:31) och du skall få se stora bevis på Guds godhet framöver.